

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

_____ 2023

Київ

№ __-рп

Про затвердження
Порядку визначення
розміру штрафу, що накладається
за порушення законодавства про
захист економічної конкуренції

Відповідно до пункту 11 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та абзацу дев'ятого підпункту 30 пункту 6 розділу I Закону України від 09 серпня 2023 року № 3295-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Затвердити Порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, який додається.

2. Юридичному департаменту (Максименко А.) забезпечити в установленому порядку подання цього розпорядження на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Це розпорядження набирає чинності одночасно з набранням чинності Законом України від 09 серпня 2023 року № 3295-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України», але не раніше дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження Антимонопольного
комітету України

_____ 2023 року № ____-рп

**Порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення
законодавства про захист економічної конкуренції**

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм розрахунку розміру штрафу, передбаченого частинами другою, п'ятою та шостою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон), частинами першою та другою статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції (далі – порушення).

1.2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

вигода, отримана внаслідок вчинення порушення, – позитивні для відповідача наслідки в будь-якій формі, які відповідач безпосередньо чи опосередковано спромігся чи мав намір отримати внаслідок вчинення порушення. До вигід, отриманих внаслідок вчинення порушення, належать, зокрема: дохід, отриманий внаслідок вчинення порушення, збитки чи витрати, яких він спромігся чи мав намір уникнути внаслідок вчинення порушення, збільшення ринкової частки суб'єкта господарювання на ринку, отримання переваг у конкуренції стосовно інших учасників ринку, можливість здійснювати вплив на господарську діяльність інших юридичних та/або фізичних осіб – суб'єктів господарювання, можливість одержувати частину прибутку інших юридичних та/або фізичних осіб – суб'єктів господарювання;

граничний розмір штрафу – максимальний розмір штрафу, що може бути накладений за порушення відповідно до частин другої та п'ятої статті 52 Закону, частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;

дохід, пов'язаний з порушенням, – сумарний розмір доходу (виручки), отриманого від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та на ринку (ринках), на які воно вплинуло, за час тривання порушення.

Стосовно суб'єкта господарювання – групи осіб дохід (виручка) визначається як сумарний дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), пов'язаний з порушенням, усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до групи, яка визнається суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону, та на яких накладається штраф;

ініціатор антиконкурентних узгоджених дій – юридична або фізична особа – суб'єкт господарювання, який першим запропонував іншим юридичним або фізичним особам взяти участь в узгоджених діях, що мають ознаки антиконкурентних;

стримуючий ефект – додаткові втрати відповідача, які робили б не вигідними для нього та інших осіб вчинення порушень у майбутньому;

період, протягом якого тривало порушення, – час від моменту фактичного початку дій (бездіяльності) або початку їх виявлення органом Антимонопольного комітету України, визнаних порушенням, до моменту їх припинення або, якщо порушення не було припинено, до моменту складення подання з попередніми висновками.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у статті 1 Закону.

II. Основні підходи до визначення розміру штрафу

2.1. Органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на об'єднання, суб'єктів господарювання:

юридичних осіб;

фізичних осіб;

групи суб'єктів господарювання – юридичних та/або фізичних осіб, що відповідно до статті 1 Закону визнаються суб'єктами господарювання, у випадках, передбачених частиною четвертою статті 52 Закону.

2.2. Штрафи накладаються на суб'єктів господарювання, дії (бездіяльність) яких визнано порушенням.

У разі якщо декілька юридичних та/або фізичних осіб – суб'єктів господарювання входять до групи, що визнається суб'єктом господарювання,

штраф накладається на суб'єкта господарювання в особі юридичних та/або фізичних осіб, які:

вчинили діяння (дії, бездіяльність), що призвели до порушення зазначеного суб'єкта господарювання, та/або

мають права, без яких вчинення порушення було б неможливим, та/або

отримали чи можуть отримати переваги в конкуренції або інші вигоди (зокрема можливість здійснювати вплив на діяльність інших юридичних та/або фізичних осіб – суб'єктів господарювання, одержувати частину їхнього прибутку).

2.3. При визначенні розміру штрафу органи Антимонопольного комітету України керуються принципами законності, гласності, захисту конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом.

2.4. Обставини, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу (далі – обставини), встановлюються працівниками та посадовими особами Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), його територіальними відділеннями, які здійснюють збирання та аналіз доказів у справі до прийняття рішення у справі органом Комітету.

2.5. Обставини встановлюються на підставі будь-якої інформації, яка є належною та достовірною (підтвердженою / засвідченою державними органами або може бути перевірена), зокрема:

статистичної інформації;

адміністративних даних;

фінансової та податкової звітності, даних бухгалтерського обліку;

інших відомостей про діяльність суб'єктів господарювання, отриманих органами Комітету під час проведення перевірок, на запити й вимоги про надання інформації.

2.6. Встановлені обставини викладаються в поданні з попередніми висновками.

Особи, яким надсилається подання з попередніми висновками, можуть надати свої заперечення щодо обставин, які впливають на визначення розміру штрафу.

Обставини, викладені в поданні з попередніми висновками та не спростовані в запереченнях осіб, яким надсилалося подання з попередніми

висновками у справі, вважаються достовірно встановленими, якщо в подальшому під час розгляду справи органом Комітету не встановлено інше.

2.7. Рішення про накладення штрафу в розмірі понад чотири тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Комітетом як вищим колегіальним органом, адміністративною колегією Комітету на їх засіданнях.

2.8. У випадку застосування Комітетом процедури врегулювання у справах про антиконкурентні узгоджені дії та зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку відповідно до статті 46¹ Закону, звільнення від відповідальності учасників антиконкурентних узгоджених дій відповідно до статті 52¹ Закону, штраф накладається в розмірі, що враховує таке застосування.

2.9. Обґрунтування розрахунку розміру штрафу зазначається в описово-мотивувальній частині рішення у справі, а розмір штрафу, що накладається на відповідача, зазначається в резолютивній частині такого рішення.

III. Етапи визначення розміру штрафу

3.1. Визначення розміру штрафу здійснюється такими етапами:

- 1) визначення базового розміру штрафу;
- 2) коригування розміру штрафу з урахуванням обтяжуючих та пом'якшуючих обставин;
- 3) врахування інших обставин, що впливають на розмір штрафу;
- 4) визначення граничного розміру штрафу.

IV. Визначення базового розміру штрафу

4.1. Базовий розмір штрафу визначається з урахуванням:

- 1) необхідності вилучення доходу, отриманого внаслідок порушення (за наявності та можливості обрахувати у грошовому виразі);
- 2) забезпечення стримуючого ефекту.

4.2. З метою забезпечення можливості врахування обтяжуючих обставин базовий розмір штрафу не повинен перевищувати двох третин граничного розміру штрафу.

4.3. У випадку коли порушення призвело чи може призвести до недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів

інших суб'єктів господарювання чи споживачів не лише на ринку, на якому мали місце дії (бездіяльність) відповідача, а й на іншому пов'язаному з ним ринку дохід, пов'язаний з порушенням, визначається як сума доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення відбулося недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів.

4.4. Визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, зловживань монопольним (домінуючим) становищем.

4.4.1. За вчинення порушень, передбачених пунктами 1, 2 та 4 статті 50 Закону (крім порушень, визначених у підпункті 4.4.2 цього пункту), базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу, пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.

4.4.2. За вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50 та пунктом 4 частини другої статті 6 Закону, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів, базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків від суми договору, укладеного за результатами торгів, аукціону, конкурсу, тендеру, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію, інтереси замовника, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення, з урахуванням обставин справи, а в разі визнання торгів, аукціону, конкурсу, тендеру такими, що не відбулися, – у розмірі до 30 відсотків від суми очікуваної вартості торгів, конкурсу, тендеру або початкової ціни реалізації лота під час проведення аукціону, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію, інтереси замовника, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.

4.4.3. У разі вчинення порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання або зловживань монопольним (домінуючим) становищем на ринку, які стосуються обмеження виробництва, ринків товарів, повної або часткової відмови від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), розмір доходу, пов'язаного з порушенням, визначається як

розмір доходу (виручки), який відповідач отримав би за період, протягом якого тривало порушення, якщо б таке порушення не відбувалося.

4.4.4. З метою забезпечення стримуючого ефекту базовий розмір штрафу, визначений відповідно до підпунктів 4.4.1 чи 4.4.2 цього пункту, зростає:

за вчинення порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50 та пунктами 1 – 4 частини другої статті 6 Закону, на суму, що становить від 15 до 25 відсотків;

за вчинення порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50 та частиною першою або пунктами 5 – 8 частини другої статті 6, пунктом 2 статті 50 і частинами першою та другою статті 13 Закону, – на суму, що дорівнює добутку базового розміру штрафу й коефіцієнта $K_{се}$, який становить:

$$K_{се} = OC_{нбу} / 100, \text{ де}$$

$OC_{нбу}$ = облікова ставка Національного банку України на день прийняття рішення у справі.

Якщо зростання розміру штрафу, розраховане відповідно до абзаців третього – п'ятого цього підпункту, є більшим, ніж 25 відсотків, базовий розмір штрафу в усіх випадках зростає на суму, розраховану відповідно до абзаців третього – п'ятого цього підпункту.

4.5. Визначення базового розміру штрафу за порушення, передбачені пунктами 5, 10, 11, 12, 19 статті 50 Закону.

4.5.1. За вчинення порушення, передбаченого пунктами 5, 10, 11, 12, 19 статті 50 Закону, якщо це призвело до монополізації товарних ринків чи суттєвого обмеження конкуренції на них, базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринках, на яких відбулася відповідна концентрація, узгоджені дії, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення та з урахуванням обставин справи.

4.5.2. За вчинення порушення, передбаченого пунктами 5, 10, 11, 12, 19 статті 50 Закону, якщо це не призвело до монополізації товарних ринків чи суттєвого обмеження конкуренції на них, базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 15 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринках, на яких відбулися відповідні узгоджені дії, концентрація суб'єктів господарювання, що встановлюється в

кожному конкретному випадку вчинення порушення та з урахуванням обставин справи.

4.6. Визначення базового розміру штрафу за порушення, передбачені пунктами 13 – 15 статті 50 Закону.

4.6.1. За вчинення порушення, передбаченого пунктами 13 – 15 статті 50 Закону, базовий розмір штрафу визначається в межах, встановлених частинами другою та п'ятою статті 52 Закону, залежно від ступеня негативного впливу на можливості виконання органами Комітету завдань, визначених законодавством про захист економічної конкуренції, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи та положень пункту 4.2 розділу IV цього Порядку.

4.7. Визначення базового розміру штрафу за інші порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 50 Закону.

4.7.1. За вчинення порушення, передбаченого пунктами 8, 9, 20 статті 50 Закону, базовий розмір штрафу визначається в межах, встановлених частинами другою та п'ятою статті 52 Закону, залежно від ступеня негативного впливу на конкуренцію, інтереси інших суб'єктів господарювання, споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи та положень пункту 4.2 розділу IV цього Порядку.

4.7.2. За вчинення порушення, передбаченого пунктами 16, 17, 21 статті 50 Закону, базовий розмір штрафу визначається в межах, встановлених частинами другою та п'ятою статті 52 Закону, залежно від ступеня негативного впливу на можливості виконання органами Комітету завдань, визначених законодавством про захист економічної конкуренції, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи та положень пункту 4.2 розділу IV цього Порядку.

4.7.3. За вчинення порушення, передбаченого пунктом 18 статті 50 Закону, базовий розмір штрафу визначається в межах, встановлених частинами другою та п'ятою статті 52 Закону, залежно від ступеня негативного впливу на інтереси суб'єктів господарювання, стосовно яких застосовувалися обмеження, ступеня негативного впливу на можливості виконання органами Комітету завдань, визначених законодавством про захист економічної конкуренції, що встановлюється в кожному конкретному випадку

вчинення порушення з урахуванням обставин справи та положень пункту 4.2 розділу IV цього Порядку.

4.8. Визначення базового розміру штрафу за порушення, передбачені Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

4.8.1. За вчинення порушення, передбаченого статтями 1, 4 – 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у разі якщо можливо встановити розмір доходу, пов'язаного з порушенням, базовий розмір штрафу визначається в розмірі до 15 відсотків від розміру такого доходу залежно від ступеня негативного впливу на конкуренцію, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи та положень пункту 4.2 розділу IV цього Порядку.

4.8.2. За вчинення порушення, передбаченого статтями 1, 4 – 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у разі якщо розмір доходу, пов'язаного з порушенням, встановити неможливо, базовий розмір штрафу визначається в межах, встановлених частинами першою та другою статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», залежно від ступеня негативного впливу на конкуренцію, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи, та положень пункту 4.2 розділу IV цього Порядку.

4.9. Визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді невиконання рішення, попереднього рішення органів Комітету або їх виконання не в повному обсязі.

4.9.1. Базовий розмір штрафу за порушення, передбачене пунктом 4 статті 50 Закону, визначається в тому ж порядку, що й базовий розмір штрафу за порушення, щодо якого було прийнято рішення, попереднє рішення органів Комітету, яке не було виконано або було виконано не в повному обсязі.

4.10. Якщо порушення не припинено після складання подання з попередніми висновками, розмір доходу, пов'язаного з порушенням, що береться до уваги під час визначення базового розміру штрафу відповідно до підпунктів 4.4.1, 4.4.3, 4.8.1 розділу IV цього Порядку, зростає на суму ДС, що дорівнює:

$$ДС = Д_{\text{пп}} : Ч_1 \times Ч_2, \text{ де}$$

$Д_{\text{пп}}$ = розмір доходу, пов'язаного з порушенням;

$Ч_1$ = період, протягом якого тривало порушення, у днях;

$Ч_2$ = кількість днів від складання подання з попередніми висновками до припинення порушення або, якщо воно не припинено на день прийняття

рішення про накладення штрафу, до дня, що передує дню прийняття рішення про накладення штрафу включно.

V. Коригування розміру штрафу з урахуванням обтяжуючих та пом'якшуючих обставин

5.1. У разі наявності обтяжуючих або пом'якшуючих обставин у справі розмір штрафу може бути змінений (відкоригований) порівняно з базовим розміром штрафу.

У разі відсутності обтяжуючих або пом'якшуючих обставин у справі розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.

5.2. Розмір штрафу може бути збільшений порівняно з базовим у випадку наявності таких обтяжуючих обставин:

1) відповідач був ініціатором антиконкурентних узгоджених дій, які визнані порушенням, та/або здійснював їх координацію;

2) порушення, передбачене пунктами 1, 2, 4, 8, 9 статті 50 та статтями 6, 13, 18, 19, 20, 21 Закону, статтями 1, 4 – 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», охоплювало більше ніж два регіони України;

3) внаслідок порушення, передбаченого пунктами 5, 10, 11, 12, 19 статті 50 Закону, монополізація або суттєве обмеження конкуренції на товарних ринках відбулися на території, що охоплює більше ніж два регіони України;

4) багатоепізодність порушення;

5) відповідач створював перешкоди в розслідуванні.

5.3. Базовий розмір штрафу збільшується до двох разів у випадку притягнення до відповідальності за вчинення відповідачем порушення з такою ж кваліфікацією (стаття Закону, її частина, пункт / абзац) упродовж строку, визначеного частиною першою статті 42 Закону або статтею 28¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

В інших випадках врахування обтяжуючих обставин не повинно призводити до зростання розміру штрафу більше ніж у 1,5 разу порівняно з його базовим розміром, розрахованим відповідно до пунктів 4.5 – 4.9.1 цього Порядку.

5.4. Розмір штрафу може бути зменшено порівняно з базовим у випадку наявності таких пом'якшуючих обставин:

1) припинення відповідачем дій (бездіяльності) до направлення подання з попередніми висновками;

2) відшкодування шкоди, завданої порушенням, чи усунення наслідків порушення іншим способом до прийняття рішення органу Комітету;

3) недотримання учасником узгоджених дій їх умов та наявність доказів того, що суб'єкт господарювання конкурував на ринку протягом всього періоду тривання порушення;

4) співпраця під час розгляду справи з органами Комітету, що сприяла з'ясуванню обставин справи, зокрема виявленню фактів, відомостей, про які органи Комітету не запитували, або виявленню інших ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі вчинених іншими особами;

5) вчинення порушення внаслідок схилення до порушень законодавства про захист економічної конкуренції органом влади, органом місцевого самоврядування, органом адміністративно-господарського управління та контролю;

6) звернення до початку розгляду справи про порушення за отриманням дозволу суб'єктом господарювання на концентрацію в разі вчинення порушення, передбаченого пунктом 12 статті 50 Закону.

5.5. Перелік пом'якшуючих обставин, визначений пунктом 5.4 цього розділу, не є вичерпним, залежно від обставин справи можуть бути враховані інші пом'якшуючі обставини, які свідчать, що відповідач вчинив дії, спрямовані на пом'якшення негативних наслідків від порушення для економічної конкуренції, інтересів суб'єктів господарювання, споживачів, про що зазначається в рішенні органу Комітету у справі.

VI. Врахування інших обставин, що впливають на розмір штрафу

6.1. З метою забезпечення належного стримуючого ефекту, врахування тяжкості порушення розмір штрафу, розрахований відповідно до положень розділів IV та V цього Порядку, може бути збільшений у межах, визначених частинами другою, п'ятою та шостою статті 52 Закону, статтями першою та другою статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

6.2. Збільшення розміру штрафу, зазначене в пункті 6.1 цього розділу, може бути застосовано, якщо:

1) встановлено вигоду, отриману внаслідок вчинення порушення, розмір якої у грошовому виразі перевищує розмір штрафу, розрахованого відповідно до положень розділів IV та V цього Порядку, та/або

2) вчинені порушення призвели чи могли призвести до суттєвого обмеження, недопущення або усунення конкуренції, значних втрат інших суб'єктів господарювання, споживачів на ринках, функціонування яких має критичне чи особливо важливе значення для оборони, безпеки держави, у тому числі економічної, продовольчої, енергетичної, здоров'я та добробуту населення, та/або

3) розмір доходу відповідача, пов'язаний з порушенням, є неістотним порівняно із загальним розміром його доходу й запропонований розмір штрафу, визначений з огляду на цей розмір доходу, є недостатньо відчутним, щоб забезпечити стримуючий ефект, та/або

4) встановлено наявність незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, у якому накладається штраф (не перевищує потрійного розміру незаконно одержаного прибутку).

6.3. За наявності форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), у тому числі у зв'язку із введенням воєнного, надзвичайного стану, підтверджених у встановленому законом порядку, розмір штрафу може бути зменшений порівняно з розрахованим відповідно до положень розділів IV та V цього Порядку.

Обґрунтування такого зменшення має бути наведено в рішенні, яким накладається штраф.

6.4. Розмір штрафу може бути зменшено на підставі доказів того, що накладення штрафу в запропонованому розмірі призведе до визнання його банкрутом або подальшої ліквідації, або припинення ним реалізації (придбання) товарів на ринку.

VII. Визначення граничного розміру штрафу

7.1. Розмір доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, у якому накладається штраф, відповідно до якого визначається граничний розмір штрафу, визначається:

1) на підставі документально підтверджених відомостей, наданих відповідачем;

2) на підставі відомостей рядка 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за відповідний рік Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868.

У випадку розбіжностей між даними, зазначеними в підпунктах 1 та 2 цього пункту, до уваги беруться відомості, зазначені в підпункті 2 цього пункту.

Заступник начальника
Управління економічного аналізу

Віктор ТАЛАХ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Антимонопольного комітету України «Про затвердження Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції»
(далі – проєкт акта)

1. Мета

Метою проєкту акта є вдосконалення порядку визначення засад, послідовності та змісту дій органів Антимонопольного комітету України під час визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, забезпечення прозорості, правової визначеності, однозначності підходів при визначенні розміру штрафів та приведення у відповідність із законодавством Європейського Союзу.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Підставою для прийняття акта є абзац дев'ятий підпункту 30 пункту 6 розділу I Закону України від 09 серпня 2023 року № 3295-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» (далі – Закон), частина п'ята статті 255 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з урахуванням положень Керівних принципів Європейської комісії щодо способу встановлення штрафів, які накладаються згідно зі статтею 23(2)(а) Регламенту № 1/2003 (2006/С 210/02).

Відповідно до частини п'ятої статті 255 «Імплементация» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Україна взяла на себе зобов'язання, що відомство з питань конкуренції затвердить та опублікує документ, у якому роз'яснюються принципи визначення будь-яких штрафних санкцій, які накладаються за порушення законодавства про конкуренцію.

Чинна процедура визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, встановлена Рекомендаційними роз'ясненнями Антимонопольного комітету України від 09 серпня 2016 р. № 39-рр «Щодо застосування положень частин другої, п'ятої та шостої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Ці Рекомендаційні роз'яснення визначають підходи Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), які рекомендується застосовувати його органам при визначенні розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції з метою забезпечення правової визначеності та передбачуваності застосування положень зазначених Законів. Чинна процедура визначення розміру штрафу потребує розширення та удосконалення та не відповідає повною мірою вимогам положень Керівних принципів Європейської комісії щодо способу встановлення штрафів, які накладаються згідно зі статтею 23(2)(а) Регламенту

№ 1/2003 (2006/С 210/02). При цьому Рекомендаційні роз'яснення від 09.08.2016 № 39-pp не мали статусу нормативно-правового акта.

У зв'язку із цим, оновлення процедури визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, є необхідним для підвищення її ефективності й результативності та приведення її у відповідність із законодавством ЄС та Законом.

3. Основні положення проєкту акта

Проєкт акта передбачає затвердження порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Оновлений порядок забезпечує прозорі й чіткі умови та підстави визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Однією зі змін до порядку визначення розміру штрафу, зокрема, є набуття статусу нормативно-правового акта документом, який забезпечує порядок визначення розміру штрафу, накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Порядком визначення розміру штрафу встановлюються:

- загальні положення;
- основні підходи до визначення розміру штрафу;
- етапи визначення розміру штрафу;
- визначення базового розміру штрафу;
- коригування розміру штрафу з урахуванням обтяжуючих та пом'якшуючих обставин;
- обґрунтування інших обставин, що впливають на розмір штрафу;
- визначення граничного розміру штрафу.

4. Правові аспекти

Конституція України;

Керівні принципи Європейської комісії щодо способу встановлення штрафів, які накладаються згідно зі статтею 23(2)(а) Регламенту № 1/2003 (2006/С 210/02);

закони України:

- 1) від 26.11.1993 № 3659-ХІІ «Про Антимонопольний комітет України»;
- 2) від 11.01.2001 № 2210-ІІІ «Про захист економічної конкуренції»;
- 3) від 07.06.1996 № 236/96-ВР «Про захист від недобросовісної конкуренції»;
- 4) від 09.08.2023 № 3295-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не матиме впливу на надходження місцевих бюджетів та

на витрати державного й місцевого бюджетів.

Реалізація проєкту акта не потребуватиме збільшення витрат із державного бюджету та буде здійснена в межах видатків, передбачених у Законі України про державний бюджет України на відповідний рік для Антимонопольного комітету України.

Вплив реалізації акта на надходження державного бюджету не може бути визначеним, оскільки неможливо спрогнозувати кількість накладених штрафів органами Комітету за вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції за роками.

Виходячи з розмірів штрафів, накладених за порушення законодавства про захист економічної конкуренції у 2021–2022 роках (відповідно 7 237 млн грн та 557,9 млн грн), можливе як зменшення, так і збільшення надходжень до державного бюджету. При цьому застосування прозорого порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, стимулюватиме суб'єктів господарювання утримуватися від здійснення таких порушень і зменшення їх кількості.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації будуть проведені відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проєкт розпорядження не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування й застосування української мови як державної.

Реалізація положень проєкту розпорядження не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, а тому не направляється на розгляд до Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Відповідно до пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону до порядку підготовки та прийняття нормативно-правових актів Антимонопольного комітету України, що приймаються на виконання вимог цього Закону, не застосовуються вимоги Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Проєкти таких нормативно-правових актів обов'язково оприлюднюються не пізніше ніж за 15 календарних днів до дати їх розгляду з метою прийняття. З питань прийняття таких нормативно-правових актів у встановленому законодавством порядку проводяться консультації з громадськістю.

Отже, проєкт акта буде направлено до Державної регуляторної служби України для отримання відповідних роз'яснень (позиції).

Проєкт розпорядження потребує погодження з Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, Міністерством цифрової

трансформації України та Національним агентством з питань запобігання корупції.

7. Оцінка відповідності

Проект акта спрямований на імплементацію європейського законодавства, який врегульовує порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме, частини п'ятої статті 255 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з урахуванням положень Керівництва Європейської комісії щодо способу встановлення штрафів, які накладаються згідно зі статтею 23(2)(а) Регламенту № 1/2003 (2006/С 210/02).

Водночас у проекті акта відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проект акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи проекту акта не проводилося.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту розпорядження дозволить впровадити порядок визначення засад, послідовності та змісту дій органів Антимонопольного комітету України під час визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що сприятиме прозорості, правовій визначеності, однозначності підходів при визначенні розміру штрафів та узгодить законодавство про захист економічної конкуренції із законодавством Європейського Союзу.

Інформація про вплив реалізації акта на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання, що вчинили порушення законодавства про захист економічної конкуренції (відповідно до ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції»)	Встановлення порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що забезпечує прозорість його застосування	Порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, забезпечить передбачуваність дій органів Антимонопольного комітету України під час

		визначення розміру штрафів, прозорість, правову визначеність та однозначність підходів для їх встановлення
Антимонопольний комітет України	Вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює порядок визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції	Прийняття відповідного нормативно-правового акта забезпечить органам Антимонопольного комітету України визначити засади, послідовність та зміст дій Комітету при розрахунку розміру штрафу, однозначність підходів та об'єктивність

**Голова Антимонопольного комітету
України**

_____ 2023 р.

Павло КИРИЛЕНКО